ሓጺር ጸብጻብ ናይቲ ተጋ/ወልደሱስ ዓማር
ብፓልቶክ ዝሃቦ መግለጽን መልሲ ንሕቶታት ህዝብን

ሓባራዊ ዜናዊ ሽማግለ
23.12.2009

ተጋ/ወልደሱስ ዓማር፡ ኣቦ መንበር ሓባራዊ መሪሕነታዊ ሽማግለ ሰልፊ ህዝብን፡ ሰልፊ ዲሞክራስን፡ ኤርትራዊ ህዝባዊ ምንቅስቓስን፡ ብቐዳም ዕለት 19 ታሕሳስ 2009 ን7 ሰዓታት ዝሸውን ብፓልቶክ ኣብ ዘካየዶ ህዝባዊ ርክብ፡ እቲ ኣብ መንጎ ደንበ ተቓውሞ ዝግሃድ ዘሎ ዘይምርድዳኣትን ሕድሕዳዊ ጸለመታትን ዘይመሰረታዊ ምዃኑ ብምግላጽ፡ ንጥቕሚ ናይቲ እነካይዶ ዘሎና ሓባራዊ ቃልሲ ሓጋዚ ስለዘይኮነ፡ ብኹሉ ሸነኻት ፎእ ክብሃልን ብቕጽበት ደው ክብልን ዘሎዎ ምዃኑ ኣተሓሳሲቡ።

ኣብ መኽፈቲ ዘረብኡ፡ ነቲ ዝምዕብል ዘሎ ዘመናዊ መራኽቢ-ብዙሃን (mass media)፡ ማለት ከም ፓልቶክን መርበባት ሓበረታን ዝኣመሰሉ፡ ጠቐምትን ኣድለይትን መሳርሒታት ናይ ቃልስና ምዃኖም ድሕሪ ምጥቃስ፣ ብኻልእ ሸነኽ ግን ኣብ ዘይሓላፍነታዊ ገለጻታትን ጽሑፋትን ብምድሃብ ንማሕበራዊ ስኒትን ንሓድነት ተቓውሞን ዝሃሲ ብሂላት ካብ ምዝርጋሕ ክቚጠባ ይግባእ ኢሉ።

ቀንዲ ኣርእስቲ ናይቲ ልዕሊ 250 ሰባት እተሳተፍዎ ናይ ፓልቶክ (Eritrea, Democracy for All room) ርክብ፡ ጸገማት ኣብ ውሽጥን ደገን ዘሎ ህዝብናን ናይ ለውጢ ቃልስታቱን፡ ከምኡ ከኣ፡ መስርሕ ሓድነት ናይ ሰለስተ ሰልፍታት'ዩ ነይሩ።

ንጒዳይ ህዝብና ብዝምልከት፡ እቲ ሃለዋት ብሓቂ ካብ ክፉእ ናብ ዝኸፍኤ ደረጃ እናሰገረ ምምጽኡ፡ ዝርዝር ሓቅታትን ኣሃዛትን እናጠቐሰ ሓቢሩ። ሎሚ ንህዝቢ ኤርትራ ካብቲ ክሳቐየሉ ዝጸንሐን ዘሎን ዘይፍትሓዊ ምሕደራን ፓለቲካዊ ጭቈናን ዝኸፍአ ስእነት ዕለታዊ መግቢ የሳቕዮ ከም ዘሎ ድሕሪ ምብራህ፡ እቲ ንስደት ገጽካ ዝግበር ዘሎ ዋሕዚ ኣዝዩ ኣሰካፊ ምዃኑ ጠቒሱ። ልዕሊ 90 ካብ ሚእቲ ናይ ህዝቢ ኤርትራ ስርዓት ህግደፍ ሎሚ ለይቲ ወዲቑ ዝብል ዜና ክሰምዕ ዝምነ'ኳ እንተኾነ፤ እቲ ውድቀት ብቕጽበት ከግሃድ ጸገማት ከም ዘሎዎ ዘርዚሩ ገሊጹ። ኣብ ርእሲ'ቲ ብስርዓት ህግደፍ ዝወርዶ ግፍዕን ማእሰርትን፡ ኣብ ደገ ዘሎ ናይ ተቓውሞ ሃለዋትን እውን፡ ናይ'ቲ ጨካን ስርዓት ጅሆ ኰይኑ ኣብ ራዕዲ ዝነብር ህዝብና ብዙሕ ተስፋ ከምዘይህቦ ጠቒሱ።

ደንበ ተቓውሞ፡ እምነት ህዝቢ ኤርትራ ክሸስብ ዝተርፎ ረቛሒታት ከም ዘሎ ብምእማን፡ ነዚ ሃንፍ'ዚ ንምምላእ ሓይልታት ተቓውሞ ክብ ዝበለ ጻዕሪ ከካይዱ ከም ዝግባእ ወልደሱስ ዓማር ደጋጊሙ ኣስሚርሉ። ኤርትራዊ ዲሞክራሲያዊ ኪዳን ብቑዕን ኣድማዕን ሃገራዊ ጽላል ምእንቲ ክኸውን፡ እተን ኣባላቱ ዝኾና ውድባትን ሰልፍታትን፡ ጌና ዓቕምታት ክጥርያ ዘለወን ምዃነን ሓቢሩ። ከምቲ ቅዋም ኪዳን ዝሕብሮ ከኣ፡ እተን ዝመሳሰል ራእን መደብ ዕዮን ዘለወን ውድባት ተጫንየን ክጠራነፋን፡ ንህዝቢ ዝስሕብ ሰልፍታት/ውድባት ክቘማን ይግባእ ኢሉ።

ንዕማማትን መምርሕታትን ሃገራዊ ጽላል ብምዝንጋዕ ዝግበር ዘይመሰረታዊ ክትዓትን ምንጽጻጋትን ከም ዘሎ እውን ብሰፊሑ ተንቲኒ። ንኣብነት ኣብ ዝሓለፈ መድረኻት ካብ ባህሪ ምሕዝነት ዝረሓቐ ዓንቀጻት ኣብ ሓባራዊ ቻርተር ብምስፋሩ ጊዜ ዝበልዐ ምቍስሳላት ምንባሩ ድሕሪ ምሕባር፣ ሕጂ'ውን እንተኾነ፡ ብፍላጥ ይኹን ብዘይፍላጥ፡ ነቲ ሓባራዊ መትከላትን ስምምዓትን ዘፍርስ ገለጻታትን ብሂላትን ብጨቕ እናበለ፡ ክህሉ ንዘለዎ ሕድሕዳዊ ምክብባር ይጐድእ ምህላው ጠቒሱ። ንኣብነት፡ ኣባል ውድባት ብዘይካቲ ብኪዳን ክግበር ዘሎዎ ንጥፈታት፡ ኣብ መደብ ዕዮኤን ተመርኲሰን ብነጻ ተበግሶታተን ህዝባውን፡ ዲፕሎማሲያውን፡ ማሕበራውን ቍጠባውን ንጥፈታት ከካይዳ ምሉእ ናጽነት ከም ዘለወን እናተፈልጠ ክነሱ፣ ኣንጻር'ዚ መትከል'ዚ ዝኾነ ንህዝቢ ዘጋጊ ብሂላት ብሓለፍቲ ኪዳንን ውድባትን ከይተረፈ ክጥቀስ ምስማዕ ኣሕዛንን ጐዳእን ምዃኑ ንህዝቢ ኣተንቢሁ። ከምኡ'ውን፡ ቻርተር ኪዳን ንለውጢ ዝኣመተ ኩሉ ዝከኣል

ዓይነታት ቃልሲ ኣፍቂዱ ክነሱ፡ ካልእ ትርጉም እናሃቡ ህዝቢ ዘጋግዩን ዘናቑቱን፡ ሓላፍነት ዘይስምዖም ሽነኻት ምህላዎም ገሊጹ።

ንሓድነት ሰለስተ ሰልፍታት ብዝምልከት ከኣ፡ ኣብ ዝሓለፈ 4-5 ዓመታት ብዙሕ ጻዕሪ እተኻየደሉ መስርሕ ምኻኑ ዝርዝራዊ ስእሊ ሂቡ። ሰለስቲኦም ሽነኻት ሓደ ሰልፊ ዝኾኑሉ ምጽንባርዊ ዋዕላ ካብ 29 ክሳዕ 31 ታሓሳስ 2009 ኣብ ፍራንክፎርት ክግበር ምኻኑ'ውን ሓቢሩ።

ኣብ ዝቐጸለ ናይ ክትዕ መድረኽ ካብ ዝቐረቡ ሕቶታትን እተዋህበ መልስን ከኣ ኣሕጺርና ነዚ ዝስዕብ ጸብጻብ ነቕርብ፤

<u>ሕቶ፡</u> ነቲ ዝሰምር ዘሎ 3 ሰልፍታት ናይ ከበሳን ናይ ክርስትያንን ምትእኽኻብ ኢዩ ዝብሉ ኣለው። ካልኦት ውድባት፡ ከምእኒ ተዳሙን፡ ናይ እስላም ውድባት ተባሂለን ይግለጻ። ነዚ ከመይ ትርእዮ?

<u>መልሲ፦</u> ናይ ሓደ ሃይማኖት ወይ ናይ ሓደ ዞባ ተጣባቒ ኢየ ኢሉ መደብ ዕዮ ዘየውጽኤ ውድብ ወይ ሰልፊ ብሃማኖታዊ መልክዕ ክርኤ ኣይክእልን። ሰልፊ ህዝቢን ሰልፊ ዲሞክራስን፡ ኤርትራዊ ህዝባዊ ምንቅስቓስን ናይ ሓደ ሃይማኖት ወይ ቦታ መደብ ዕዮ ኣይነበረንን የብለንን ውን። እቲ ዝቐውም ዘሎ ሰልፊ'ውን ናይ ሓደ ሃይማኖት ወይ ናይ ሓደ ቦታ ተጣባቒ ኣይኮነን ዝኸውን። ሃገራዊ መደብ ዕዮን ራእን ዘሎዎ ኢዩ። ኣባላቱ እውን ካብ ኩሉ ሃይማኖታትን ብሄራትን ምኻኖም ዘካትዕ ኣይኮነን። ተዳሙን እውን እንተኾነ እስላማዊን ዘይእስላማውን ውድባት ኣሎዉዎ። ሓደ ውድብ ከኣ ንኣስላም ጥራይ ኢየ ዝጣበቕ ክሳዕ ዘይበለ ኣስላማዊ ውድብ ኣይኮነን ዝብሃል።

ክንርድኦ ዝግብኣና፡ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ብስሳታት፡ ኣባላታ ወላ ልዕሊ 90% ካብ ሓደ ሃይማኖት ድኣ ይንበሩ እንበር፡ ናይ ሓደ ሃይማኖት ተጣባቒት ኣይነበረትን። ዋላ'ኳ፡ ተወዳደርታ "ኣስላመይቲ" ኢሎም ይጠምቕዋ ድኣ'ንበር፡ ናይ ኣስላም ውድብ ኣይነበረትን። ወይ'ውን ድሒሪ 1975፡ ዓቢ ክፋል ተጋደልቲ ተሓኤ ካብ ከበሳ እንተነበሩ፡ ነቲ ውድብ ናይ ክርስትያን ውድብ ነይሩ ክንብሎ ኣይግባእን። ከምኡ ከኣ ኣይነበረትን። እቲ ብ31 ታሕሳስ እነቐሞ ሓደ ሰልፊ፡ ብዝሒ ዘሎዎም ኣባላቱ ካበየናይ ቦታዊ መበቆል ወይ ሃይማኖታዊ ኣስማት ዝሓዙ ምኻኖም ብዘየገድስ፡ ንመላእ ህዝቢ ኤርትራ ዝውክል መደብ ዕዮን ራእን ከዐውት ዝቃለስ ሰልፊ ብምኻኑ ጥራይ ኢዩ ዝልለ።

<u>ሕቶ፡</u> ህዝቢ ኣብ ውድባት ኣይዓሰለን ዘሎ፤ በዚ ምኽንያት ከኣ ሓያልን ክመርሕ ዝኽእል ውድብን ክህሉ ኣይከኣለን ዘሎ። ነዚ ናይ መሪሕ ውድብ ቦታ ክትመልእዎ/ክትበቕዑዎ ትኽእሉዶ ይመስለካ?
መልሲ፦ ውድባትና ድኹም ስለዝኾነ፡ እቲ ዘቐምናዮ ኪዳን እውን ድኹም ኰይኑ ኣሎ ኢለ ኢየ ዝርኢ።

<u>ሕቶ፡</u> ኣብ ጉዳይ ማዕቀብ፡ ርእይቶኹም ሕጂ ዝተቐየረ ይመስል። መብራህካልናዶ?

<u>መልሲ፦</u> ኣይተቐየረን። ነቲ ስርዓት ዝጐድእን ለውጢ ኣብ ምምጻእ ዝሕግዝን ማዕቀብ ክግበር ደገፍቱ ኔርናን ኣሎናን። እቲ ማዕቀብ ግን፡ ንዝህዝቢ ዝጐድእ ክኸውን ስለዘይድገፍ፡ ካብ ህዝቢ ፈልዩ ነቲ ስርዓት ዝጐድእ ዓይነታት ማዕቀብ ክግበር ንድግፍ ኔርናን ኣሎናን። እቲ ብሕቡራት ሃገራት ዝኸይድ ዘሎ ምቅርራባት ከኣ ነቲ እንድግፎ ዓይነታት ማዕቀብ ከተግብር ዝሕልን ኢዩ።

<u>ሕቶ፡</u> ካብ ብዙሕ ዓመታት ኣትሒዙ ብኹሉ ሸነኻት ህዝብና ቅቡል ዝኾነ ርእይቶታት ከም ዘሎካ ትግመት ኔርካ። ብድሕሪ 2003 ግን ኣንጻር ኣስላም ኰንካ ይብሃል። ከመይ'ዩ'ዚ? ተቐይርካ ዲኻ? መልሲ'ውን ኣይትህብን ጸኒሕካ።

መልሲ፦ ኣነ ኣይተቐየርኩን። ውድበይን ብጾተይን'ውን ኣይተቐየሩን። ግን ከኣ፡ ሓዲሽ ኣስማትን ጠቐነታትን ይወሃቦ ኣሎ። ዝኾነ ኾይኑ ግን ብጊዜ ዝበሊ ፈኩስ ሓሶት ኢዩ። ኣነ እኹን እቲ

ውድበይ/ሰልፈይ እውን፡ ደድሕሪ መልሲ ዘይግብኦ ጠቐነታት ኰለል ክንብል ፍቓደኛታት ኣይኮናን።

ሕቶ፡ ኣብ ሓደ ቃለ-መሕትት፡ ኣብ ኤርትራ “ዋዲ ስዋት/Swat Valley ኣይነፍቅድን ኢልካ ንገለ ኣስላማውያን ኣኹሪኻ ኣሎኻ። እንታይ ማለትካ ነይሩ?

መልሲ፡- ማለተይሲ፡ ከምቲ ኣብ ቻርተር ኪዳን ሰፊሩ ዘሎ፡ እንሃንጸ ኤርትራ ኣብዛሓ-ሰልፋዊ (multiparty) ስርዓት ዲሞክራሲ እትኸተል ኰይና፡ ህዝቢ ኤርትራ ብዘጽድቖ ሕገ-መንግስቲ/ቅዋም እትምሓደር ሃገር ክትከውን ኣሎዋ። ዋላ ንኡስ ክፋል ናይ ኤርትራ’ውን ይኹን ካብ ሃገራዊ ቅዋም ተፈልዩ ብኻልእ ዓይነት ምሕደራ (ንኣብነት ብሸሪዓ) ክግዛእ ኤዲኪ ይኹን ሰልፍና ኣየፍቕዱን ኢዮም ማለተይ ኢዩ ነይሩ። ከም ‘ዋዲ ስዋት’ ናይ ፓኪስታን ኣብ ኤርትራ ክተክል ዝደሊ ውድብ ወይ ሰልፊ ክህሉ ኣይግባእን፤ እንተልዩ ወይ ብድሕሪ ሕጂ እንተተቐልቂሉ ግን፡ እቲ ብሕጂ እነቑሞ ሰሎና ሰልፊ ዝቕበሎ ጉዳይ ኣይኮነን። ኣብ ኤርትራ ‘ደውላ እስላሚያ’ ወይ ከኣ ብሸሪዓ እትምሓደር ‘መንጠቓ እስላሚያ’ ክትቀውም ብኣና ይኹን ብቻርተር ኪዳን ቅቡል ኣይኮነን። እዚ ፍሉጥ ክኸውን ኣሎዎ። ዋዲ ስዋት ኣብ ኤርትራ ኣይነፍቅድን ብምባለይ ዝኾረየ እንተሎ ከኣ ንኪዳን’ውን ይሕተት።

ሕቶ፡ ብጕዳይ ቋንቋ ዘሎኩም ርእይቶ እንተትገልጹልና።

መልሲ፡- ኣብ ኤርትራ ትግርኛን ዓረብን ዕላውያን ቋንቋታት መንግስቲ ክኾና ንኣምን።

ሕቶ፡- ለውጢ ብሰላማዊ ኣገባብ ቃልሲ ምስዚ ብጎነጽ ጥራይ ዝኣምን ስርዓት ከመይ ኢሉ ክሰልጠኩም ትሓስቡ? ሰላማዊ ኣገባብ ምባልኩምከ ነቲ ስርዓት ፍናን ኣይህቦንዶ?

መልሲ፡- ዘይጎነጻዊ ኣገባብ ቃልሲ ብመጽናዕትን ዕግበትን ዝብጻሕ ንምሉእ ህዝቢ ዘሳትፍ ሓያል ናይ ዓወት እስትራተጂ ኢዩ። ናይ ብረታዊ ሓርነታዊ ቃልስታት ዘመን ካብ መጀመርያ ስሳታት ክሳዕ ፍርቂ ሰማንያታት ናይ ዝሓለፈ ዘመን ዝነበረን፡ መድረኹ ዝወድኤን ኢዩ። ንሕና ከም ህዝቢ፡ ብኣቦታትናን ኣበሓጎታትናን ብነብስናን ከይተረፈ ብውግእ ዝላዴና፡ ብዘይካ ብዓመጽ ብሰላማዊ መንገዲ መሰልካ ከምዘይንረክብ ጌርና እንርኢ ህዝቢ ኢና። ነዚ ባህሪ’ዚ ክንልውጥ ብዙሕ ጻዕሪ ከድልየና ኢዩ። ነቲ ለውጢ ግን ብመድረኽ ተገዲድና ክንምሃሮን ክንቅበሎን ኣሎና። ንሕና ዘይዓመጻዊ ኣገባብ ቃልሲ እናበልና፡ እቲ ኣብ ሃገርና ዘሎ ስርዓት ምስ ህዝብና ክንራኸብ ዘይፈቅድ ስለዝኾነ ግን ኣብ ውሽጢ ሃገር ንዘሎ ህዝብና ክንውድብን ከነላዕልን እንከሎና፡ ነብሰ-ምክልኻሎም ብዘዕቆቡ ኣባላት ሰልፍና ጌርና ኢና ስራሕና እነሳልጥ። መሰልና’ውን ኢዩ።

ኣብዚ ሰዓት’ዚ፡ ንስርዓት ህግደፍ ዓመጽ ሓያለ ጕኑ ምኳኑ ስለእንፈልጥ፡ በቲ ሓያል ጕኑ ክንመጾ (ብረታዊ ቃልሲ ክንብል) መፍትሒ ኢዩ። ብድኹም ጐኑ ክንቃለሶ ይግባእ። ንሱ ኸኣ ህዝቢ ብምልዓል፤ እሞ ከኣ ስነ-ኣእምሮኣውን፡ ማሕበራውን፡ ቍጠባውን ዲፕሎማሲያውን መሳርሒታት ኣጻዊድካ ምቅላሱ ኢዩ። ንሓይልን ንሞራልን ህግደፍ ዝሃርም ከኣ እዚ’ዩ እንበር “ንብረታዊ ቃልሲ ተበጊስና ኣሎና፡ ንዓ ግጠመና” ማለት ኣይኮነን። ከምኡ’ሞ መፍትሒ።

ሕቶ፡ እዞም ትሰምሩ ዘሎኹም ካብ ጀብሃን ካብ ሻዕብያን ዝመጻእኩም ኢኹም። ነንበይኑ ዝታሪኽኩም ስምረት ከመይ ጌይሩ ክሰልጠኩም ኢዩ? ብኻልእ ሸነኽ ከኣ ንዓኹም እቶም ናይ ጀብሃ ዝነበሩዶ ኣይምቐረቡኹምን?

መልሲ፡- ኣብ ጀብሃን ሻዕብያን ዝነበርና ብታሪኽ እንተተፈላለና፡ ብናይ ሎሚን ናይ መጻእን ዕላማታትን ባህግታትን ህዝብና ንራኸብ ኢና። ንሱ ኸኣዩ ኣገዳሲ። ንታሪኽ ኣብ ናይ ታሪኽ ቦታ ኣቐሚጥና ንመጻኢ ጥራይ ክንጥም ይግባእ። እሱራት ታሪኽን ሕሉፍ ቅርሕንትታትን ምኳን እንታይ ይዓብስ።

ግን ከኣ ምስ ናይ ጀብሃ ዝነበሩ ውድባት’ውን፡ ሓድነት ዘይተፈተነ ኣይኮነን። ንኣብነት ካብ 2004 ጀሚርና ንሕናን ሰልፊ ዲሞክራስን ምስ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ምርድዳኣት ጀሚርና ኔርና፤

ተሓኤን ተሓኤ/ሰውራዊ ባይቶን እውን ናይ ሓድነት ዘተ ብ2006 ከም ዘካየድና ዝፍለጥ ኢዩ። ኣይሰለጠን። ከምኡ'ውን ሰልፊ ዲሞራስን ንሕናን ምስ ግንባር ሃገራዊ ድሕነት ክሳዕ ሓደ ቀጽሪ ድሒርና እውን ሓደ ሃገራዊ ዲሞክራሲያዊ ግንባር ከንቐውም ብዙሕ ጻዕሪ ኣካይድና፤ ኣይሰለጠን። ንብድሕሪ ሕጂ ኣይሰልጥን ግን ኣየስምዕን።

<u>ሕቶ</u>፡ ብጕዳይ ናይ ስርዓት ህግደፍ ናይ ሰፈራ መደባትን ብሕቶ መሬትን ዘሎኩምን ርእይቶ ክትገልጸልናዶ ምኽኣልካ?

<u>መልሲ</u>፡- ናይ ህግደፍ ናይ መሬት ገበተን ናይ ሰፈራ መደባትን ካብ ሕጊ ወጻኢ ዝኾነ፡ እሞ ኸኣ ሰላምን ቅሳነትን ራህዋን ህዝብና ዝዘርግ ተግባራት ብምዃኑ ንኹንኖ። መሬት ናይ ህዝቢ ዋንነት ኢዩ ኢልና ስለ እንኣምን ከኣ፡ ብሓይሊ ዝተመንዝዐ መሬት፡ ስርዓት ህግደፍ ምስ ተማሕወ፡ ብሕጋውን ፍትሓውን ኣገባብ ናብ ዋናታቱ ክምለስ ኣሎዎ ንብል። ብኸምኡ ክትግበር ከኣ ንቃለስ።

<u>ሕቶ</u>፡ ኣብ ዋዕላ ብሩክሰል ንኪዳን ዘይብሉ በይንኻ ከድካ። እዚ ንበይናዊ ዘተ ምግባር ቅኑዕ ድዩ? ስለምንታይከ ኪዳን ዘይነበረ?

<u>መልሲ</u>፡- ኣንጻር ዋዕላ ብሩክሰል/ብራሰልስ እተዘርበን እተባህለን ቅኑዕ ኣይነበረን። ብመን ከም እተጋብኤን እንታይ ዕላማ ከምዝነበሮም ከይፈለጡ ብሸነኽ ኪዳን ይኹን ብኻልእ ሸነኻት ዝጽሓፍን ዝዝረብን ዝነበረ ዘሕንኽ ኢዩ። ነቲ ድኽመንትና ዘንዘባርቕ እውን'ዩ ነይሩ። ዝኾነ ውድብ ይኹን ውልቀ ሰብ ኣብ እተዓደሞ ኣኼባ ክኸይድ መሰሉ ሕሉው ኢዩ። ዓዳሚ'ውን ንዝደለዮ ክዕድም መሰሉ ሕሉዉ ኢዩ። ካብዚ ሓቅታት'ዚ ወጺእካ ዝዝረብ ዝነበረ ግን ንጊዚያዊ ሃልኪ ተባሂሉ እተገብረ'ዩ ነይሩ። ንጥቕሚ ቃልስና'ውን ኣይኮነን። ብሓጺሩ፡ ዋዕላ ብሩክሰል ንቃልስና ዝጠቕም ኣንፈት ዝነበሮ ተረኺቡ ነይሩ። ነቲ ለበዋታቱ ተንቀሳቒስና ኣብ ግብሪ ከም ዝውዕል እንተ ጌርና ከኣ ክንጥቀም ኢና።

<u>ሕቶ</u>፡ ብጕዳይ መንእሰይ ወለዶ እንታይ ትነግረና? ስለምንታይከ ኣብ ናይ ተቓውሞ ቃልሲ ብብዝሒ ዘይሳተፉ?

<u>መልሲ</u>፡- መንእሰይ ኣብቲ ናይ ተቓውሞ ውድባት ብብዝሒ ክሳተፉ ናይ ኩላትና ድልየት ኢዩ። ጸገማት ግን ኣሎ። መጀመርያ እቲ መንእሰይ ብዛዕባ ውድባት ተቓውሞ ብዙሕ ሕማቕ ዝሰምዐ ወለዶ'ዩ። እቲ ኹሉ ብህዝባዊ ግንባር ክመጽእ'ዩ ዝብሃል ዝነበረ ራህዋ ኣብ ሞትን ጸበባ ስለእተቐየረ፡ ካብ ካልኦትከ እንታይ ዝሓሸ ክንጽበ ኣብ ምባል ዝበጽሐ መንእሰይ'ዩ። ኣብ ዝሓለፈ 18 ዓመታት እኮ ብዙሕ ክፉእ ዝረኣየ ወለዶ'ዩ። ስድርኡ ክጠምዩን ክሳቐዩን እውን ርእዩ። ስለዚ መጀመርያ ብነብሱን ብስድርኡን እንተ ሓሰበ ዝትሓዘሉ ኣይኮነን። ብኻልኣይ ደረጃ እውን ናይ ተቓውሞ ውድባት ንመንእሰይ ዘብህግ መልእኽቲ ከመሓላልፉ ይጥለቡ። እዚ ከኣ ካብቲ ናይ ቃልሲ እስትራተጂ ኢዩ ዝጅምር። ነዚ ብጌጋታት ህግደፍ ዝባህረረ መንእሰይ "ናዓ፡ ኣብ ውግእ ክንኣቱ ኢና" ብምባል ኣይኮንና ኣብ ቃልሲ ከነእትዎ። ኣብ ዝሓሸ ካልእ ሓባራዊ እስትራጂ ክእቶ ኣሎዎ። እቲ ብሰለስተ ውድባትና ተተሊሙ ዘሎ እስትራተጂ ብኹሉ ክጽናዕ ኣሎዎ። ብዝሒ ውድባት ተቓውሞ'ውን ንመንእሰይ ዘባህርር ስለዝኾነ ክሕሰበሉ ኣሎዎ።

<u>ሕቶ</u>፡ ምሁር ኣካል ስለምንታይ'ዩ ካብ ቃልሲ ተቓውሞ ርሒቑ ዝርከብ?

<u>መልሲ</u>፡- ካብ ውድባት ተቓውሞ ዘዕግብ መልእኽቲ ስለዘይመሓላለፈሉ። ቅኑዕ ዕላማን መልእኽትን ምስ እነመሓላልፍ ናብ ሰልፍታትና ኮይኑ ክቃለስ ክጅምር ኢዩ። እቲ ናይ ምፍንጫላትና መስርሕ እውን ዘብህጎ ኣይኮነን። ምፍንጫላት ነቶም ኣብ ቃልሲ ዝነበሩን ዘሎዉ እውን ዘነይት ኣይኮነን።

<u>ሕቶ</u>፡ ሓድነት ናይዘን 3 ውድባት ዘሰንብዶም ብዙሕ ተጻይ ቋንቋ ክዛረቡ ይስማዕ? እንታይ መልሲ ክትህብዎም ትኽእሉ?

መልሲ፡- እቶም ተጻይ ተዛረብቲ መልሲ ዘድልዮምን ዘየድልዮምን ኢዮም። ነቶም ብጌጋ ተረዲኦም ከም "ካልኣይ ገጽ ህግደፍ" ዝገልጹና ከምኡ ከምዘይኮንና ከነረድኦም ጻዕሪ ምግባር የድሊ። ነቶም እንታይነትና እናፈለጡ ዝዛረቡ ግን መልሲ ኣይግብኦምን። ብተግባር ጥራይ ኢዮም ክስዓሩ።

ሕቶ ህዝብና ጌና ንስደት ይውሕዝ ኣሎ። ስደት ኤርትራውያን ምዓስ'ዩ ጠጠው ዝብል?

መልሲ፡- ስደት ጠጠው ዝብል፡ ህግደፍ ተሳዒሩ ብጥዑይ ህዝባዊ ምሕደራ ምስ ተተክኤ ኢዩ።

ኣብ መደምደምታ፡ ተጋ/ወልደሱስ ዓማር ካብቲ ዝቐረበ ሕቶታትን ርእይቶታትን ብዙሕ ከም እተማህረ እናገለጸ፡ ነፍስ-ወከፍ ኤርትራዊ ኣንጻር ኣረጊት ኣተሓሳስባታት ክቃለስን ኣረጊት ርእይቶታትቱ ክቕይርን ተላብዩ። ንመንእሰይ ኣብ ቃልሲ ክሕወስ ክንምህሮን ክንሕግዞን ከም ዘሎና እውን ጠቒሱ። ብፍላይ ከኣ ነቲ ኣብዚ ጊዜ'ዚ ብገለ ጸሓፍትን መርበባትን ናይ ፓልቶክ ማዕከናትን ዝካየድ ናይ ምፍልላይ/polarization ዘመተ ጠጠው ክብል ይግባእ ኢሉ።